

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

3/2014

ročník/volume 24

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 11

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 120 – 121

Dátum vydania/Publication date: 15. júl 2014/July 15, 2014

SČÍTANIE A MY

Postrehy zo 44. konferencie Českej demografickej spoločnosti v Prahe

CENSUS AND US

Remarks at the 44th conference of the Czech Demographic Society in Prague

Česká demografická spoločnosť v spolupráci s Katedrou demografie a geodemografie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe, Katedrou demografie Fakulty informatiky a štatistiky Vysokej školy ekonomickej v Prahe, Českým štatistickým úradom a organizáciou *Population Europe* usporiadala **21. – 22. mája 2014** v priestoroch Akadémie vied Českej republiky v Prahe **medzinárodnú konferenciu** s názvom **Sčítanie a my**. Jedným zo sprievodných podujatí konferencie bola vernisáž multimediálnej výstavy *Ľudia v premenách času*.

Po minuloročnej medzinárodnej vedeckej konferencii *Potrebuje ešte Slovensko po sčítaní 2011 ďalší census?* v Bratislave sme sa v Prahe opäť presvedčili, že téma sčítania zostáva aj tri roky po uskutočnení cenzu magnetom pre štatistikov, demografov, historikov, sociológov a ďalších odborníkov tak v Slovenskej, ako aj v Českej republike. Dvojdnový program konferencie bol rozdelený do 4 sekcií, v rámci ktorých odznelo spolu 20 príspevkov z rôznych oblastí.

V prvej sekcii s názvom **Budúcnosť, súčasnosť, história** o. i. zástupcovia Českého štatistického úradu a Štatistického úradu SR hodnotili ostatné sčítanie obyvateľov, domov a bytov z hľadiska jeho silných a slabých stránok. Prezentovali tiež začínajúcu sa prípravu nasledujúceho cenzu, ktorý sa uskutoční okolo roku 2020. Z príspevkov vyplynulo, že diskusia o metódach zberu údajov je len na začiatku. Ukazuje sa, že pri hľadaní najvhodnejšieho spôsobu realizácie sčítania bude nevyhnutné intenzívnejšie ako doteraz komunikovať tak s odbornou, ako aj laickou verejnosťou. Ako mimoriadne silný faktor pôsobila na organizáciu sčítania v roku 2011 celková spoločensko-politická situácia, aj preto by ďalšie sčítanie malo na tento faktor prihliadať. Ďalej odzneli príspevky o cenzoch v rokoch 1857 a 1919 a *Historickom atlase obyvateľstva Českých zemí*, ktorý pripravuje Prírodovedecká fakulta Univerzity Karlovej v Prahe v rámci projektu sprístupnenia historických priestorových a štatistických dát zo sčítaní ľudu na využitie v prostredí geografických informačných systémov.

Príspevky v druhej sekcii boli zamerané na **plodnosť, úmrtnosť a vzdelanie**. Ich autori poukázali na výsledky svojich výskumov, ktorých nevyhnutnou oporou boli o. i. aj údaje zo sčítaní obyvateľov, domov a bytov.

Jednou z najvýznamnejších tém cenzu sú **domácnosti a rodiny**, ktorým bola venovaná tretia sekcia konferencie. Zaujímavou informáciou je výrazne rozdielny vývoj početnosti domácností v Česku a na Slovensku. Napríklad kým v Českej republike stúpa podiel hospodáriacich domácností tvorených jednou rodinou, jednotlivcom alebo jednou nerodinnou domácnosťou, v Slovenskej republike tento podiel výrazne klesá. Spomínaný stav môže byť čiastočne ovplyvnený zmenou spôsobu spracovania údajov o rodinách získaných zo sčítania v roku 2011 v Českej republike.

Ďalšie možnosti výskumu s využitím údajov zo sčítaní boli predmetom poslednej sekcie konferencie. Český štatistický úrad predstavil *výsledky sčítania obyvateľov v sieti gridov* (mriežok/štvorcov s rozmerom 1 km²), ktoré možno vnímať ako alternatívu k zavedenému hierarchickému systému územných jednotiek. Kombináciou údajov zo sčítania 2011 a dát hasičského a záchranného zboru vytvorili zástupcovia Masarykovej a Mendelovej univerzity v Brne podrobnú analýzu vzťahov a miery závislosti medzi typmi výjazdov a socioekonomickými charakteristikami v priestore a čase, čo považujeme za osobitne cenný príklad praktického spôsobu využitia dát zo sčítania obyvateľov, domov a bytov.

Prezentácie zo 44. konferencie Českej demografickej spoločnosti *Sčítanie a my* sú dostupné na <https://sites.google.com/site/cdskonference2014/program-konference>.

AKO SA DOŽIŤ STOVKY A UŽIŤ SI TO¹

Skvelý návod na to poskytla vernisáž multimedialnej výstavy *Ľudia v premenách času* v priestoroch krížovej chodby pražského Karolína v prvý deň medzinárodnej konferencie *Sčítanie a my*. Výstavu pripravila Katedra demografie a geodemografie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Karlovej v spolupráci s organizáciou Population Europe, Českým štatistickým úradom a Českou demografickou spoločnosťou. Expozícia pozostávala z niekoľkých samostatných častí.

Príbeh štatistiky poskytol prierez vývoja štatistiky *od staroveku po súčasnosť*. Táto časť výstavy prezentovala históriu organizácie štátnej štatistiky a sčítania obyvateľov na území dnešnej Českej republiky.

V časti so spomínaným názvom *Ako sa dožiť stovky a užiť si to* sa široká verejnosť mohla netradičným spôsobom oboznámiť s aktuálnym demografickým vývojom, jeho problémami a výzvami pre súčasné a budúce generácie. Zámerom, ktorý vyšiel usporiadateľom na 100 %, bolo priblížiť interaktívnou formou *relevantnosť, užitočnosť a využiteľnosť* výsledkov demografického výskumu v každodennom živote.

Výstava je putovná, po Berlíne, Bruseli a Prahe ju podľa českých organizátorov mali sprístupniť v Budapešti.

IVANA JUHAŠČÍKOVÁ
Štatistický úrad SR

¹ Obrázok bol prevzatý z <http://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/aktuality/multimedialni-vystava-2014slide-v-promenach-casu2014d-v-krizove-chodbe-karolina>.